

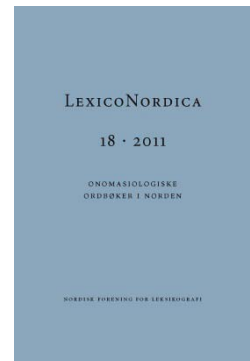
LexicoNordica

Titel: Svensk fraseologi för islänningar – om den isländsk-svenska ordboken i ISLEX och en onomasiologisk svensk resurs: Frasbanken

Forfatter: Anna Helga Hannesdóttir & Sofia Tingsell

Kilde: LexicoNordica 18, 2011, s. 61-86

URL: <http://ojs.statsbiblioteket.dk/index.php/lexn/issue/archive>

© LexicoNordica og forfatterne

Betingelser for brug af denne artikel

Denne artikel er omfattet af ophavsretsloven, og der må citeres fra den. Følgende betingelser skal dog være opfyldt:

- Citatet skal være i overensstemmelse med „god skik“
- Der må kun citeres „i det omfang, som betinges af formålet“
- Ophavsmanden til teksten skal krediteres, og kilden skal angives, jf. ovenstående bibliografiske oplysninger.

Svensk fraseologi för islänningar – om den isländsk-svenska ordboken i ISLEX och en onomasiologisk svensk resurs: Frasbanken

Anna Helga Hannesdóttir & Sofia Tingsell

The ISLEX projects aim at developing an on-line dictionary site with Icelandic as the source language and the three Scandinavian languages as the target languages. This article presents the ISLEX projects, focusing on the phraseological aspects of the bilingual Icelandic-Swedish dictionary. It also describes the work on Frasbanken.se, an onomasiological electronic resource for presenting phrasemes in Swedish. Frasbanken.se is being developed to give additional phraseological information to users of the Icelandic-Swedish version of ISLEX, and is also meant to be used as a self-contained phraseological component for L2 and L1 speakers of Swedish.

In developing Frasbanken.se, our main concern has been to meet the lexicographical and pedagogical needs of the L2 speaker with respect to phraseology. L2 speakers are known to acquire phraseological information at a late stage in their linguistic progress. Lack of phraseological competence can lead to complications for the learner; he or she needs to rely heavily on grammatical rules, failing to use prefabricated chunks, and the L2 speaker appears less idiomatic in his or her language production. Frasbanken.se is thus a well-directed resource for competent L1 speakers of Icelandic with Swedish as their L2.

1. Inledning

Hösten 2011 kommer de ordböcker som nu arbetas fram inom ramen för ISLEX att bli allmänt tillgängliga på Internet. ISLEX är ett samarbete mellan fyra ordboksprojekt: ett isländskt källspråks-

projekt och tre separata målspråksprojekt, ett danskt, ett norskt och ett svenskt. Den isländska redaktionen tillhandahåller ett material som av målspråksredaktionerna analyseras ur ett kontrastivt perspektiv och förses med adekvata motsvarigheter på respektive målspråk. Arbetet utförs vid Stofnun Árna Magnússonar í íslenskum fræðum vid Háskóli Íslands, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab i Köpenhamn, Institutt for lingvistiske, litterære og estetiske studier vid Universitetet i Bergen och Institutionen för svenska språket vid Göteborgs universitet. Nyss har också Fróðskaparsetur Føroya anslutit sig till arbetet i syfte att åstadkomma en isländsk-färöisk ordbok.

Arbetet med ordböckerna utförs i en gemensam databas som skapats inom ramen för det isländska källspråksprojektet (se Jónsdóttir & Úlfarsdóttir 2008). Den isländska institutionen ansvarar för redigeringsystemet och databasen. Varje enskilt projekt har separat, nationell finansiering och uppdraget för de olika projekten skiljer sig åt. De färdiga ordböckerna blir därför av naturliga skäl inte helt identiska. En första version av den isländsk-danska, isländsk-svenska och de isländsk-norska ordböckerna är från hösten 2011 tillgängliga bland annat på islex.se.

Den isländska källspråksbasen bygger på en strikt särspråklig analys av isländskan, en analys som är avsedd att vara neutral i förhållande till vart och ett av de aktuella målspråken. Därigenom kan den tjäna som utgångspunkt även för andra framtida ordboksprojekt, oavsett målspråk.

I anslutning till det isländsk-svenska ordboksarbetet pågår också ett projekt som syftar till att upprätta en elektronisk, onomasiologiskt ordnad samling över svenska *frasem*, dvs. fraseologiska enheter av olika slag (se Hannesdóttir, Jónsson & Tingsell 2010). Denna samling ska göras tillgänglig direkt från den isländsk-svenska ordboken.

Här ges först en kort beskrivning av ISLEX i allmänhet och särskilt den isländsk-svenska ordboken. Därefter följer en diskussion kring fraseologi ur ett tvåspråkigt perspektiv och arbetet med fra-

seologin i den isländsk-svenska ordboken i ISLEX. Med utgångspunkt i den relevans fraseologi har i inläringen av ett andraspråk beskrivs sedan uppbyggnaden av Frasbanken.

2. ISLEX: syfte och innehåll

Ordböckerna i ISLEX vänder sig till flera olika målgrupper. Till skillnad från ordböcker mellan marknadsmässigt stora språk är det inte realistiskt att renodla de här aktuella ordböckerna till *en* målgrupp, dvs. enbart källspråkstalare eller målspråkstalare. Det är heller inte aktuellt att begränsa ordböckernas funktion till enbart produktion eller avkodning. Tvärtom försöker ordboken i själva verket vara så bidirektionell och multifunktionell som möjligt. Som en isländsk → dansk/norsk/svensk ordbok ska den tjäna isländska användare, i första hand som redskap vid produktion av olika slag på respektive skandinaviskt språk. Genom de möjligheter till flexibla sökningar som det elektroniska formatet erbjuder, kommer denna användargrupp rimligen att använda ordboken också som redskap vid avkodning av texter på de skandinaviska språken, även om den inte i första hand är avsedd att fylla den funktionen. I förhållande till de danska, norska och svenska användarna är däremot avkodningsfunktionen primär; ordboken är avsedd att användas för översättning i vidaste bemärkelse från isländska och vid studier i isländska. Det är dock sannolikt att även skandinaverna kommer att utnyttja ordboken på sätt som den inte primärt är avsedd för, nämligen som verktyg för produktion av texter på isländska. Trots att ambitionerna med ordböckerna kan förefalla utopiska (se Tarp 1995) begränsas deras faktiska funktioner av att det bara är isländskan som beskrivs utifrån ett källspråksperspektiv.

Det isländska ordförrådet i ISLEX-databasen utgörs av ca 50 000 lemman. I första hand är det det moderna isländska ord-

förrådet som beskrivs. Från källspråksredaktionen läggs också särskild vikt vid att presentera ett rikt urval av frasem av olika slag. Frasemen redovisas dels i makrostrukturen som artikelgångar, dels i mikrostrukturen under någon eller några av de enskilda komponenterna.

2.1. Den isländsk-svenska ordboken i ISLEX

Här är det av naturliga skäl den isländsk-svenska ordboken som står i fokus. Ordbokens multipla syfte beträffande användargrupper och de olika funktioner ordboken är avsedd att kunna fylla ställer den svenska målspråksredaktionen inför en rad intressanta problem. Redaktörerna försöker ta största möjliga hänsyn till den isländske användarens behov av stöd för produktion på svenska. I det avseendet är förebilderna inom den svenska lexikografin inte särskilt många. De tvåspråkiga ordböcker som utarbetas med svenska som ett av språken är i princip avsedda för svenska användare, dvs. användare som har svenska som modersmål (L1). Främst gäller detta ordböcker där svenskan är målspråk. Ett undantag utgör Norstedts nederländsk-svenska pappersordbok som enligt baksidestexten är ”avsedd att vara lika användbar för svenskspråkiga som för nederländskspråkiga användare” (Norstedts 2008); liknande formulering finns också på baksidan av Norstedts rysk-svenska ordbok.

Den lexikografiska beskrivningen av det språk som i en tvåspråkig ordbok beskrivs ur ett L1-perspektiv kan utelämna sådana drag som förutsätts ingå i användarnas modersmålskompetens. Dit hör exempelvis de lexikaliska enheternas grammatiska och syntagmatiska egenskaper. Också den fraseologi som presenteras antas vara känd för användarna. Inom svensk lexikografi har det mest renodlade som gjorts för andraspråkstalare (L2) av svenska tillkommit inom ramen för Lexin-projektet (LEXIN 2011). I de tvåspråkiga Lexin-ordböckerna utgör emellertid svenskan en-

bart källspråk. Beskrivningen av svenskan som målspråk för källspråkstalare (L1→L2) är således inte speciellt välutvecklad.

2.2. Fraser och konstruktioner i ISLEX

Den isländska fraseologi som finns i ISLEX har i stor utsträckning hämtats ur Jón Hilmar Jónssons fraseologiska arbeten: *Orðastaður* (Jónsson 1994) där perspektivet är syntagmatiskt, *Orðaheimur* (Jónsson 2002) där det är onomasiologiskt och *Stóra orðabókin um íslenska málnotkun* (Jónsson 2005) där de båda perspektiven kombineras.

I samband med att den isländsk-svenska ordboken planerades var det ur svenskt perspektiv naturligt att försöka finna sätt att dra nytta av det isländska arbetet med fraseologin dels i ett svenskt, dels i ett kontrastivt isländskt-svenskt perspektiv (se Hannesdóttir & Jónsson 2001). Till skillnad från den lexikografiskt noggrant presenterade isländska fraseologin har svenskans fraseologi inte på samma sätt varit föremål för en samlad lexikografisk beskrivning. För att fullt ut kunna realisera de planer som presenterats av Hannesdóttir & Jónsson (2001) krävs därför att en onomasiologiskt ordnad samling av svenska fraser av olika slag skapas. Arbetet med att upprätta en databas med svenska fraser och att ordna dessa fraser i begreppsält har pågått parallellt – om än i blygsam omfattning – med arbetet med den isländsk-svenska ordboken i ISLEX. Denna databas kommer att komplettera beskrivningen av det svenska målspråket i form av en självständig, onomasiologiskt ordnad komponent (se Hannesdóttir, Jónsson & Tingsell 2010).

3. Onomasiologiska system i ett kontrastivt perspektiv

Onomasiologiskt ordnade ordböcker har långa anor, betydligt längre än de alfabetiska. Den ordbok där svenska förekommer för

första gången är just en sådan, *Variarum rerum vocabula* (1538). Utgångsspråket är latin och de latinska orden förses med svenska motsvarigheter. Arbetet inleds med ett avsnitt om gudliga och bibliska ting och om tiden: ”De deo coelo et temporibus”. Dessa ordböcker över allmänspråket var en väl etablerad och omfattande lexikografisk genre till, för svenskans del, långt in på 1700-talet. Ofta var de flerspråkiga, som exempelvis den fyrspråkiga *Wörter-Büchlein* från 1705 som nyligen publicerats i en ny, vetenskaplig utgåva. Medan sådana två- eller flerspråkiga onomasiologiskt ordnade allmänspråkliga ordböcker hör historien till är emellertid flerspråkiga taxonomiska nomenklaturer och standarder ett viktigt område inom bland annat terminologin (se exempelvis Aitchison, Gilchrist & Bawden 1997:135 ff.).

Också inom språkteknologin har man arbetat med onomasiologiska system. På sina håll pågår ett arbete med att bygga upp särspråkliga motsvarigheter till det taxonomiskt ordnade engelskspråkiga WordNet (se bl.a. Lindén & Carlson 2010 och Vossen & Fellbaum 2009). Vidare har det arbetats med en flerspråkig motsvarighet inom ramen för EuroWordNet-projektet. Det är dock inte arbeten av detta slag som står i fokus här.

De efterföljare som Roget's engelska tesaurus (1852 och senare) har fått är enspråkiga och i de flesta fall avsedda för L1-talare (se dock Schottmann & Petersson 2004 och Burkhanov 2005). Den lexikografiska forskningen har, i den mån den uppmärksammat denna typ av ordböcker, hittills inte i någon större utsträckning anlagt ett kontrastivt perspektiv på indelningen i begreppsält.

4. Fraseologi i ett kontrastivt perspektiv

De senaste decennierna har den fraseologiska forskningen i allt större utsträckning kommit att omfatta ett kontrastivt perspektiv. Inom den tvåspråkiga lexikografin har fraseologins plats foku-

serats (Cowie [1994] 2008, Lubensky & McShane 2007) liksom inom främmandespråks- och andraspråkspedagogiken.

4.1. Lexikografiska aspekter

Fraseologi i ordböcker över allmänspråket är utrymmeskrävande. Det är därför först med de elektroniska ordböckerna som det har blivit möjligt att göra frasem av olika slag rättvisa såväl i källspråket som i målspråket. Lemmatiseringen är inte längre ett problem och lexikografen måste inte välja mellan å ena sidan användarvänliga men platskrävande upprepningar och å andra sidan platsbesparande men för användaren frustrerande hänvisningar. Men medan många av de tekniska problemen har undanröjts återstår andra lexikografiska problem och nya tillkommer. Exempelvis råder olika meningar bland lexikografer och metalexikografer om i vilken utsträckning, hur och var frasem av olika slag ska behandlas i en tvåspråkig ordbok. Framför allt är det fasta ordkombinationer med lexikaliserad betydelse och/eller konventionaliserad funktion som vållar målspråkslexikografen problem (se Hannesdóttir, Jónsson & Tingsell 2010). Några av dessa diskuteras nedan.

När det gäller kollokationer finns det inom lexikografen en etablerad ståndpunkt att de är lätta att förstå, men kan vara svåra att producera. Däremot är idiom, såväl pragmatiska som metaforiska, erkänt svåra att avkoda. Att det inte råder någon enighet om hur dessa ska behandlas i en tvåspråkig ordbok framgår tydligt av den diskussion som refereras och utvecklas vidare av Farø (2004). Idiom, menar han, utgör distinkta enheter i ett språks ordförråd och bör behandlas som sådana i den tvåspråkiga ordboken. Däremot hävdar han att ”der er meget få situationer, hvor man strengt taget har brug for at producere idiom på et fremmedsprog” (Farø 2004:100). Denna ståndpunkt kan behöva nyanseras. Det är kanhända inte *nödvändigt* att producera idiom på ett andraspråk eller främmande språk – men man kanske vill.

4.2. Inläraraspekter

Inom andraspråksforskningen har det de senaste åren kommit många studier som rör L2-talare och deras användning av det som vi här kallar frasem. När det gäller kollokationer tycks det råda enighet om att de lärs in sent i inlärningsprocessen (Arnaud & Savignon 1997) och att inläringen av dem går långsamt (Groom 2009). Om hur svåra de är och vari svårigheten består finns det emellertid skiftande meningar. Exempelvis visar en studie av danska studenters förståelse av engelska partikelverb att det ”for langt de flestes vedkommende [er] vanskeligt at gennemskue deres betydning, da den ikke kan udledes af betydningerne af de enkelte dele af flerordsverbet” (Andersen 2010:56). Henriksen däremot utgår ifrån att frasem är lätta att förstå. Eftersom de inte nödvändigtvis innebär problem vid avkodning för en L2-talare uppfattas de heller inte som problematiska och uppmärksammas därför inte särskilt av denne (Henriksen 2010).

Behärsknigen av sådana enheter har på flera sätt stor betydelse för L2-talaren. Att kunna producera frasem är viktigt för idiomaticiteten: ”Att tala ’som en infödd’ dvs. att tala idiomatiskt, är uppenbarligen något annat och något mer än att producera grammatiskt korrekta yttranden” (Ekberg 2004:269). Det är inte bara i produktion som frasemen är viktiga. Det anses också vara en kognitiv fördel att ha tillgång till prefabricerade enheter, ”chunks”, när man talar ett språk som inte är ens L1.

De svårigheter som konventionaliserade uttryck orsakar L2-talare kan vara av olika slag. De kan dels vara av kvantitativ natur, d.v.s. bero på att antalet kombinationer de behärskar är litet, dels av kvalitativ natur, d.v.s. bero på hur idiomatiska de uttryck de behärskar är (Gyllstad 2007). Typiskt för L2-talare av ett språk är att de använder frasem i mindre omfattning än modersmåls-talare. Ekberg visar att barn som har svenska som L2 använder färre konventionaliserade strukturer än jämnåriga L1-talare av

svenska. Detta, menar Ekberg, leder till att L2-talarna har färre ”färdiga val” (Ekberg 2004:272) att tillgå än L1-talarna, vilket i sin tur också gör dem mer beroende av produktiva, grammatiska regler. L1-talarna blir på det sättet mindre förutsägbara än L2-talarna och Ekberg drar därför den tillsynes paradoxala slutsatsen att det kanske just är ”stereotypin som i vissa fall utmärker ett idiomatiskt språkbruk!” (2004:274).

Fraseologisk kännedom är inte bara viktig för idiomaciteten. Den ger också vissa kognitiva fördelar. Ur ett L2-perspektiv är alltså förekomsten av frasem i ordboken ett stöd för tillägandet av en mer modersmålslik behärskning av språket. Det är därför motiverat med en generös redovisning av frasem i lexikografiska arbeten som vänder sig till L2-talare.

Trots denna pedagogiska insikt ägnas kollokationer inte så stor uppmärksamhet i andraspråksundervisningen. Formell undervisning tenderar att fokusera på inläring av nya ord; syntagmatiska förbindelser med redan inlärd ord får mindre utrymme (Henriksen 2010). Det ligger i sakens natur att kollokationer och andra typer av konventionaliserade uttryck heller inte förekommer lika frekvent i språket som de enskilda ord de består av. Inlärares exponeras därför inte för uttrycken i någon större omfattning. Medan L1-talarna utifrån sin modersmålskompetens kan välja mellan flera möjliga kollokationer till en given bas är L2-talaren hänvisad till en uppsättning inlärd kollokationer utan några större variationer. Dessa s.k. *collocational teddy bears* (Hasselgren 1994) kan bidra till att talarens språk uppfattas som mindre idiomatiskt än det i andra avseenden faktiskt är (jfr Ekberg 2004).

En god behärskning av många kollokationer bidrar alltså till att talaren uppfattas som mer idiomatisk och inföddlik i sin produktion. Att ha tillgång till sådana uttryck innebär också andra fördelar. Pawley & Syder (1983:218) visar att tillgången till färdigpaketerade enheter gör det lättare att processa språket i realtid. Som Boers m.fl. påpekar erbjuder detta möjligheter till ”säkra

kort”, d.v.s. uttryck som talaren vet med sig att han eller hon behärskar (Boers, Eyckmans & Stengers 2006).

5. Isländsk fraseologi och svenska motsvarigheter i ISLEX

Som redan påpekats utgörs ordförrådet i ISLEX-databasen av den moderna isländskan ”med särskild uppmärksamhet på att presentera ett rikt urval av kollokationer, idiom och språkprov med åtföljande översättningar till målspråken” (<http://islex.se/se&um=1>). I en multifunktionell ordbok av det här aktuella slaget är det naturligt att fråga sig vem de isländska frasemen är till för. Rent praktiskt är det den isländska redaktionen som väljer och lemmaansätter frasemen.

Ur strikt lexikografiskt perspektiv skiljer sig de olika målgruppernas, islänningarnas respektive skandinavernas, behov åt när det gäller information om olika typer av frasem. I ISLEX presenteras kollokationer i vid bemärkelse, dvs. ”regelbundet återkommande ordförbindelser” (Svensén 2004:10) ofta (men inte alltid) både i den artikel som har basen som ingång och i den artikel som har kollokatorn som ingång. Exempelvis redovisas kollokationen *seðja hungrið* (stilla hungern) både under *seðja* och *hungur* medan *taka ákvörðun* (fatta beslut) endast redovisas under basen, *ákvörðun*, och inte i den omfångsrika artikeln *taka*.

Idiomen i ISLEX förses med en svensk motsvarighet av något slag. Finns det ett svenskt idiom som förefaller vara tillräckligt ekvivalent såväl semantiskt som funktionellt ges det som *en* möjlig ekvivalent. Bedömningen av idiomekvivalensen är problematisk på flera sätt. Ett inom lexikografin mindre vanligt problem som beror på språkens nära släktskap uppstår när det i svenskan finns ett idiom där komponenterna i de båda språken är morfologiska kognater. Trots att det inte är idiomets bokstavliga eller komposi-

tionella betydelse som motiverar dess förekomst i ordboken kan den uttrycksmässiga likheten skymma idiomets metaforik. De ingående orden är uppenbarligen ekvivalenta. Ett idiom som det isländska *brenna allar brýr að baki* (och den längre varianten *brenna allar brýr að baki sér*) illustrerar problemet väl:

brenna allar brýr að baki (sér)
bränna alla broar (bakom sig)

Det isländska idiomet är såväl funktionellt som semantiskt ekvivalent med det svenska idiomet *bränna alla broar* (respektive *bränna alla broar bakom sig*). Som framgår är de enskilda komponenterna i idiomerna också kognater eller interlinguala allomorfer och teckensträngarna blir därmed också nominellt ekvivalenta. Idiomets kompositionella betydelse, där fysiska broar sticks i brand, kan därigenom vilseleda användaren så att den metaforiska ekvivalensen inte uppfattas. Likheten mellan de båda språken ställer sålunda, i fall som detta, speciella krav på explicit och entydig information för att den funktionella ekvivalensrelationen ska framgå. En strategi kan, där så är möjligt, vara att prioritera ett funktionellt sett ekvivalent idiom på målspråket, ett idiom som inte enbart innehåller kognater till källspråksidiomet. Ur det perspektivet kan varianten *bränna sina skepp* därför tydligare förmedla den metaforiska och funktionella ekvivalensen än *bränna alla broar (bakom sig)*. Det är dock sällan som det finns en uppsättning med alternativa, likvärdiga idiom att välja bland.

Även om frasem av olika slag uppmärksammas särskilt i IS-LEX-ordböckerna är de inte renodlade idiomordböcker. Det finns därför ingen uttalad strävan efter att i första hand förse ett isländskt idiom med ett svenskt idiom med en i sammanhanget central metaforisk betydelse. Det som prioriteras är snarare den funktionella ekvivalensen. Ett idiom som *leika á als oddi* kan därför behandlas på olika sätt. Det tillstånd som detta idiom beskriver

kan uttryckas med en rad semantiskt och pragmatiskt ekvivalenta uttryck: *vara på ett strålande humör*, *vara överlycklig*, *vara stormförtjust*, *vara alldeles till sig* m.fl. Här ställs därför målspråkslexikografen inför ett urvalsproblem: är *vara på ett strålande humör* en lämpligare ekvivalent än, låt säga, *vara överlycklig*, eller helt enkelt *vara jätteglad*?

Problemet blir tydligt också vid vissa kollokationer. Utan att gå in på Mel'čuks lexikala funktioner (se exempelvis Svensén 2004:213 ff.) kan man konstatera att när vädret är bra på Island talar islänningen om *gott veður* eller till och med om *fallet veður*. I svenskan är *gott väder* semantiskt ekvivalent med *gott veður* men det är däremot lågfrekvent. Vädret är istället *fint*, *bra* eller *vackert*.

Det elektroniska formatets i det närmaste obegränsade utrymme tillåter i princip lexikografen att ge alla möjliga ekvivalentalternativ, försedda med all den kompletterande information som krävs för att användaren ska kunna avgöra vilket av alternativen som är det korrekta i det aktuella fallet. Denna lösning ställer emellertid stora krav såväl på användaren som på lexikografen. Istället för att eftersträva denna heltäckande redovisning kommer de svenska motsvarigheter som frasemen förses med i ISLEX-databasen i förekommande fall att länkas till en onomasiologiskt ordnad, svensk fraskomponent i en egen, separat databas som nu är under uppbyggnad: Frasbanken.se.

6. Frasbanken

I Frasbanken redovisas svenska frasem av olika slag. Genom att tillhandahålla flera alternativa, närsynonyma uttryck för ett givet innehåll ska Frasbanken tjäna som stöd för i första hand isländska ISLEX-användares men även andra L2-talares produktion av texter på svenska. Som utgångspunkt för indelningen i begrepps-fält används den struktur som Jónsson etablerat i *Orðaheimur*

(Jónsson 2002, se vidare Hannesdóttir, Jónsson & Tingsell 2010). Vissa modifieringar av fältindelningen har dock varit nödvändiga, främst med tanke på de olika målgrupperna för Frasbanken respektive *Orðaheimur*. Medan perspektivet i *Orðaheimur* är enspråkigt isländskt och arbetet primärt avsett för islänningar ska frasemen i Frasbanken vara tillgängliga både för användare av den isländsk-svenska ordboken i ISLEX och som självständig nätresurs för andra svenska L2-talare och även för andra svensktalande.

För insamling av material till Frasbanken har flera källor använts. *Orðaheimur* har utnyttjats, dels direkt genom att motsvarande svenskt frasem till där presenterade isländska frasem i förekommande fall har inkluderats i Frasbanken, dels indirekt som källa till de isländska fraserna i ISLEX. Bland de svenskspråkiga källorna kan nämnas den onomasiologiskt ordnade *Svenskt ordförråd* (Bring 1930), den semasiologiskt ordnade konstruktionsordboken *Svenskt språkbruk. Ordbok över konstruktioner och fraser* (2003) samt den svensk-tyska *Wörterbuch der schwedischen Phraseologie in Sachgruppen* (Schottmann & Petersson 1989). Dessutom har en rad andra svenska ordböcker använts. Särskilt ska där nämnas *NEO* (1995–1996) och *Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien* (2009) vars redaktioner har gett oss tillgång till alla flerordsenheter som ingår i deras material, liksom den elektroniska resursen SALDO (se vidare Borin & Forsberg 2011).

Frasemkandidaterna har provats mot olika korpora. Främst har vi använt Språkbankens korpusar och Google. Eftersom Frasbanken inte är avsedd att fungera som avkodningsverktyg bedöms kandidater som uppträder sparsamt i dessa källor som mindre aktuella och de har inte införlivats i Frasbanken. De frasem som presenteras ska vara möjliga att använda i samtida svenska.

Förbindelsen mellan ISLEX och Frasbanken består av en begreppsmarkering som kollokationer och idiom i ISLEX förses med. Denna begreppsmarkering länkas till motsvarande fält-rubrik i Frasbanken.

6.1. Frasemen i Frasbanken

I Frasbanken har vi inkluderat frasem av de slag som Hannesdóttir & Jónsson (2001) kallat ordförbindelser och bruksmönster. Bland dessa återfinns så gott som samtliga typer av flerordsuttryck som diskuterats av Farø & Lorentzen (2009:77ff). Frasbanken innehåller således kollokationer (han är en *glad prick*) och idiom (hon *slog klackarna i taket*), liknelser (han var *glad som en gris*), ordpar (hon var *nöjd och glad*) och i viss mån ordspråk. Uppsättningen av flerordskonstruktioner är naturligtvis inte uttömmande. Syftet är att presentera ett urval av den uttryckspotential som konventionaliserats inom de aktuella begreppsfälten. Presentationen är avsedd att vara till nytta i produktion av svenska för L2-talare, snarare än i avkodning (se ovan).

Som framgår av Hannesdóttir, Jónsson & Tingsell (2010) får rutinformler och pragmatiska idiom stort utrymme i Frasbanken. Här redovisas mycket förutsägbara rutinformler såsom hälsnings- och välgångsfraser, men också vanliga uttryck vid exempelvis kontroll (*försök inte!*) och rädsla (*jag törs inte*). Pragmatiska idiom av den här typen kan uppfattas som fria när det gäller selektionsrestriktioner medan de i själva verket har genomgått en betydande konventionalisering beträffande form. Vissa flerordsenheter uppfattas därför som mer idiomatiska än andra utan att det är frågan om någon metaforisering. Det pragmatiska idiomet *Vad glad jag blir!* för att kommunicera reaktionen på en glad överraskning är således idiomatiskt på ett sätt som det fullt grammatiska och semantiskt ekvivalenta *Jag blir glad nu!* inte är. En särskild typ av pragmatiska idiom som bereds plats i Frasbanken är samtalsstrukturerande uttryck av olika slag, s.k. *gambits*. Gambits har definierats som ”expressions [...] involved in organizing turn-taking, indicating a speaker’s attitude to his interlocutor, and generally ensuring smooth interaction between speakers” (Cowie [1994] 2008:167, se även Keller 1979). Gambits kan bestå såväl av satser

(*men vänta lite nu!*) som av enklare fraser (*eller hur?*) och enskilda diskurspartiklar.

Frasbanken innehåller också två typer av ettordsenheter: kärnord och rematiska uttryck. Kärnorden är ettordsenheter som är centrala i ett begreppsält. I fältet GLÄDJE (se figur 1 nedan) utgör adjektivet *glad* ett kärnord. Centrala ettordsenheter av denna typ tas med i Frasbanken och presenteras där i kontext i form av enkla, standardiserade verbfraser. Fraser av typen *hon var glad* motiveras av att där redovisas ett kärnord snarare än av att ordförbindelsen är konventionaliserad.

De rematiska uttrycken kan som sagt utgöras av ettordsenheter. Dessa är inte nödvändigtvis lika centrala i begreppsältet som kärnorden. Typiskt för de rematiska uttrycken är att de vanligen förekommer predikativt och att de tenderar att förbises i lexikon (se Hannesdóttir och Jónsson 2001:68). I Frasbanken presenteras de, precis som flerordsenheter och kärnorden, alltid i verbfrasform. Ett ettordsuttryck som mycket sällan ingår i en utsagas tema utan så gott som uteslutande förekommer som rema är adjektivet/adverbet *stormförtjust*. Det presenteras under fältet GLÄDJE i frasen *hon var stormförtjust*. Också frasem kan vara av sådan natur att de endast förekommer predikativt och sådana uttryck prioriteras i Frasbanken. Där redovisas därför frasem av typen *till sig i trasorna* i frasen *hon var till sig i trasorna* (se figur 1 nedan).

6.2. Frasemen och andraspråksinläraren

De ettordsuttryck av olika slag som redovisas i Frasbanken ska bidra till en balans i det ordförråd som presenteras och till en mer idiomatisk språkbeskrivning. Få språkbrukare väljer alltid flerordsenheter för att kommunicera ett visst innehåll. En frasamling som endast redovisar metaforiska uttryck och därmed besläktade flerordsenheter kan ge intryck av att språket är mer figurativt än det nödvändigtvis måste vara.

Vid urvalet av frastyper följs i stort sett definitionen av termen *construction* som den ser ut hos t.ex. Goldberg (2006). Hon menar, intressant nog, att även flerordsenheter som inte är konventionaliserade i vanlig mening också måste sägas vara ett slags konstruktioner i en talares vokabulär. Goldberg har en kognitiv utgångspunkt för sitt resonemang, men det är relevant även ur ett lexikografiskt perspektiv. Ett kognitivt anslag är också fruktbart om man utgår från att ordboksanvändarna behöver hjälp att bygga upp en vokabulär som liknar en L1-talares:

Any linguistic pattern is recognized as a construction as long as some aspect of its form or function is not strictly predictable from its component parts or from other constructions recognized to exist. In addition, patterns are stored as constructions even if they are fully predictable as long as they occur with sufficient frequency. (Goldberg 2006:5)

Frasbankens utformning ställer inga krav på att användaren kan urskilja de olika typerna av fraser redovisade ovan (för en diskussion kring explicit redovisade kategorityper, se t.ex. Sköldbberg (2009:228 f.) med referenser). Däremot kan information som inte inkluderas, men som en användare skulle kunna förvänta sig, vara ett potentiellt problem för användaren. Sådan information, såsom exempelvis valensinformation, har vi valt att utesluta eftersom den redovisas utförligt i andra lättillgängliga större svenska ordböcker och i viss mån även i ISLEX. Frånvaron av redovisade valensmöjligheter i Frasbanken ska därför inte tas till intäkt för att dessa inte finns i språket.

6.3. Strukturen i Frasbanken

Frasemen i Frasbanken är onomasiologiskt strukturerade på så sätt att de är ordnade efter sitt innehåll och inte efter de enskilda

ord som de består av. De är indelade i ca 700 semantiskt motiverade begreppsält. Begreppsälten förses med en (vanligen) substan-

GLÄDJE

vara glad

<hon> var glad
 <hon> var uppåt [vard.]
 <hon> var på gott humör
 <hon> blev varm om hjärtat
 <hon> gladdes över <segern>
 <hon> var uppsluppen

se glad ut

<hon> strålade (<av glädje>)
 <hon> var idel leenden

bli glad – synlig förändring

<hon> blev glad över <beskedet>
 <hon> sken upp
 ansiktet lystes upp av ett leende

glädje blandad med stolthet

<hon> var belåten
 <hon> var tillfreds

glädjas med någon annan

<hon> delade <hans> glädje
 <hon> gladdes med <pristagarna>
 <hon> var glad för <hans> skull

stor glädje

<hon> var i sjunde himlen
 <hon> var lycklig
 <hon> var överlycklig
 <hon> visste inte till sig av glädje
 <hon> var stormförtjust
 <hon> var själglad
 <hon> var lycksalig

<hon> var salig
 <hon> var upprymd
 <hon> var euforisk
 <hon> var till sig i trasorna [vard.]

allmän glädje

glädjen stod högt i tak
 det var inga sura miner
 det var muntert
 <de> slog klackarna i taket
 stämningen var hög

väcka glädje

<han> gladdde <henne> (<med en present>)
 <han> gjorde <henne> glad
 <han> muntrade upp henne
 (<med en utlandsresa>)

något väcker glädje

<nyheten> togs emot med glädje

uttryck när något väcker glädje

det var goda nyheter
 det var (verkligen) roligt att höra
 vad glad jag blir

glädje vid återförening med någon

det var ett kärt återseende

uttryck för glädje vid möte med någon

vad roligt att se dig

Figur 1: Begreppsältet GLÄDJE i Frasbanken.

tivisk rubrik och indelas vidare i flera underavsnitt. Till skillnad från traditionella tesaurusar förgrenas begreppsfälten inte vidare i semantiska hierarkier. Nivåerna begränsas i princip till bara en nivå under varje begreppsfält. Begreppsfältet GLÄDJE (figur 1) får tjäna som exempel på artiklarnas struktur. Artikeln ovan är förkortad och visar ett urval av frasemen.

Lexikografisk notation används sparsamt i artiklarna. Parenteser används för led som kan uteslutas, medan vinkelparenteser används för led som måste realiserats men som får varieras. Användaren behöver inte förstå denna notation för att kunna använda resursen, men den användare som gör det får viktiga ledtrådar om frasemens struktur (och faktiskt även bruklighet – se nedan).

Strukturen inom varje artikel är beroende av begreppsfältets semantik. Några drag är emellertid återkommande. Artiklarna inleds alltid med så generella uttryck som möjligt och sedan presenteras, i görligaste mån, situationer som är mer specifika. Vissa fält låter sig organiseras kronologiskt. Fältet LIVSTID är ett sådant. Det inleds med översiktliga fraser som *han levde sitt liv i Stockholm* och avslutas med underrubriker som **livet är över**. Varje fält för sig kräver en semantisk analys som läggs till grund för fältets vidare struktur i underavdelningar. Underrubrikerna varierar därför mellan de olika artiklarna. Vissa strukturer är emellertid återkommande; rutinformlerna placeras under rubriken ”uttryck” närmast efter den underrubrik till vilken de hör. I figur 1 ovan följer rubriken **uttryck när något väcker glädje** omedelbart efter underrubriken *något väcker glädje*. Semantiska roller återkommer också som indelningsgrund inom betydelsefälten. Frasem och uttryck som har en AGENT placeras vanligen före frasem som har MOTTAGARE och liknande roller som subjekt. På samma sätt brukar animata subjekt placeras före inanimata. I fältet i figur 1 är underrubriken **väcka glädje** med fraser som *han gladde henne (med en present)* placerad före **något väcker glädje**.

I figur 2 nedan illustreras en del av begreppsältet KONTROLL. Först presenteras fraser där den som utövar kontrollen utgör frasemets (eller uttryckets) subjekt och omedelbart därefter rutinformler som agenten skulle kunna yttra vid kontrollutövning. Sedan presenteras frasem som hör till underrubriken **vara kontrollerad** d.v.s. där subjektet är den kontrollerade.

KONTROLL

ha kontroll över någon/något

<hon> höll efter <honom>

uttryck när man kontrollerar någon/något

Försök inte!

Jag ser dig allt!

vara kontrollerad

<han> hade ögonen på sig

Figur 2: Utdrag ur begreppsältet KONTROLL i Frasbanken.

Strukturen såsom den beskrivits ovan är en produkt av flera överväganden. Utgångspunkterna är framförallt två: relationen till ISLEX och det faktum att den primära målgruppen är isländska L2-talare av svenska. Projektet som sådant motiveras bland annat av att frasem av olika slag är ett stort problem för inlärare. Uppläggningsen har därför i stort och smått präglats av ett L2-perspektiv – från initiativet och den övergripande strukturen till ordvalet i de enskilda fraserna.

Som framgått ovan (se 4.2.) hör frasem till det som man lär sig sent i inläringen av ett andraspråk. De isländska användarna av den isländsk-svenska ordboken är just avancerade inlärare, inte minst genom att de har flera års studier av ett skandinaviskt språk bakom sig i den isländska skolan. För just denna grupp är konven-

tionaliserade uttryck något som ofta återstår att lära sig behärska. I det arbetet är Frasbanken avsedd att vara en resurs.

7. Den onomasiologiska ordboken ur ett andraspråksperspektiv

Som framgått ovan är onomasiologiska ordböcker vanligen enspråkiga och avsedda för användare som har den modersmåls-talandes förutsättningar att använda den information som ordböckerna ger. L2-talarnas behov skiljer sig från L1-talarnas och rör flera aspekter av ordbokens innehåll och utformning.

Användarna antas inte – till skillnad mot vad som förväntas av L1-talare – självklart ha kännedom om frasemens och uttryckens hemvist i olika stilar, register och kontexter och de antas heller inte kunna avgöra enheternas bruklighet. De är därför inte hjälpta med enbart okommenterade ”thesaurus blocks of equivalents” av den typ som förekommer i Kuzmin’s rysk-engelska fraseologiska ordbok (Lubensky & McShane 2007). För att hjälpa L2-talarna utan att ge direkta översättningar av uttrycken har vi arbetat med en liten uppsättning av bruksetiketter. Dessa används främst för att göra användaren uppmärksam på att vissa fraser är vardagliga och varna för att andra kan väcka anstöt. I figur 1 ovan har frasemet *hon var uppåt* markerats som vardagligt.

För att förse användarna med ytterligare information om ett frasems bruklighet och register utan att tvingas kommentera varje fras explicit, har vi utnyttjat de led i frasemet som måste realiseras men som får varieras. Sådana led markeras alltid med vinkelparenteser (se figur 1 och 2 ovan) som hjälper användaren att se vilka delar av ett frasem som är obligatoriska. Led som är fakultativa men mycket vanliga i eller kring frasemet står inom vanliga parenteser. I de fall där ett led är vanligt förekommande men kan varieras står det inom såväl vinkelparenteser som vanliga parenteser. De fakultativa leden har valts för att i görligaste

mån illustrera ett frasems bruklighet, register och kontexten för användningen. I frasem med brett användningsområde har vi valt personliga pronomen som platshållare i de led som måste realiseras. I vartannat begreppsält har vi, slumpmässigt, valt det maskulina *han*, i vartannat *hon*. Denna praxis har frångåtts bl.a. vid rollbyte (se figur 1) och för fraser som endast kan användas om ettdera könet. För frasem med mer restriktiv distribution har vi valt platshållare som illustrerar kontext och/eller register. Under begreppsältet ANSEENDE har t.ex. frasemet *átnjuta gott anseende* konstruerats med subjektet *biskopen*, eftersom det har hög stil och används i ett begränsat register. Frasen *vara uppskattad* har däremot konstruerats med det personliga pronomenet *hon*, eftersom det har ett vidare användningsområde.

Det faktum att de pragmatiska idiomerna har fått stort utrymme är också en anpassning till målgruppens behov. Medan en L1-talare knappast behöver hjälp med uttryck som *vad glad jag blir* under fältet GLÄDJE är just sådana uttryck viktiga för att L2-talaren skall uppfattas som idiomatisk och dessutom ha en pålitlig fras att ta till när en viss kontext påkallar det (se Pawley & Syder 1983 och Boers, Eyckmans & Stengers 2006).

Den platta hierarkiska strukturen är också en anpassning till L2-talarens behov. En mer hierarkisk struktur hade möjligen bidragit till en falsk föreställning om de semantiska hierarkiernas betydelse för ordförrådets struktur: "semantic space is multi-dimensional and [...] not a hierarchical structure" (Bukharov 2005:125). Istället upprepas delar av rubrikerna flera gånger (som i fallet rutinformler i figur 1 ovan).

8. Avslutning

En islänning som vill producera svensk text är den ena målgruppen för den isländsk-svenska ordboken i ISLEX. Dessa ISLEX-användare utgör också Frasbankens primära målgrupp. Frasbanken

har utvecklats för att fylla de behov dessa antas ha beträffande produktion av svenska konventionaliserade uttryck.

De isländska ISLEX-användarna har utomordentliga förutsättningar att snabbt uppnå en god behärskning av svenska. Språken är nära besläktade och danska ingår som obligatoriskt ämne under flera år i den isländska grundskolan. En inlärare som redan har kunskaper på såpass avancerad nivå har givetvis delvis andra behov än en nybörjare. Med utgångspunkt i sin skoldanska och med stöd av sin isländska modersmålskompetens har den isländske användaren goda möjligheter att få till en produktion på svenska som fungerar väl för vanliga kommunikativa syften – även utan att känna till konventionaliserade frasem. Han eller hon uppfattas bara som mindre idiomatisk. Frasbanken är avsedd att bistå dessa användare att uttrycka inte bara det de faktiskt *kan* utan också det de faktiskt *önskar* uttrycka – kanske till och med så nyanserat som de faktiskt *vill*.

Litteratur

Ordböcker

Bring, Sven Casper 1930: *Svenskt ordförråd ordnat i begreppsklasser*. Stockholm.

Jónsson, Jón Hilmar 1994: *Orðastaður. Orðabók um íslenska málnotkun*. Reykjavík: Mál og menning.

Jónsson, Jón Hilmar 2002: *Orðaheimur. Íslensk hugtakaorðabók með orða- og orðasambandaskrá*. Reykjavík: JPV útgáfa.

Jónsson, Jón Hilmar 2005: *Stóra orðabókin um íslenska málnotkun*. Reykjavík: JPV útgáfa.

NEO 1995–96 = *Nationalencyklopedins ordbok 1–3*. Höganäs: Bra böcker.

Norstedts nederländsk-svenska ordbok. Stockholm 2008.

- Roget, Peter Mark 1852: *Thesaurus of English Words and Phrases*. London.
- Schottmann, Hans & Rikke Petersson 1989: *Wörterbuch der schwedischen Phraseologie in Sachgruppen*. 1 upplagan. Münster: Kleinheinrich Verlag.
- Svensk ordbok utgiven av Svenska Akademien*. Stockholm: Norstedts 2009.
- Svenskt språkbruk. Ordbok över konstruktioner och fraser*. Stockholm: Norstedts Akademiska Förlag 2003.
- Variarum rerum vocabula* [1538] 1579. Utgiven i faksimil av Isak Collijn 1925. Stockholm.
- Wörter-Büchlein. A German-Swedish-Polish-Latvian Dictionary Published in Riga in 1705*. L. Larsson (ed.). 2011. Slavica Suecana Series A – Publications, Vol. 2. Stockholm: Kungl. Vitterhets Historie och Antikvitets Akademien.

Annan litteratur

- Aitchison, Jean, Alan Gilchrist & David Bawden 1997: *Thesaurus construction and use: a practical manual*. 3rd ed. London: Aslib.
- Andersen, Birger 2010: Etablering og strukturering af database til generering af tre elektroniske monofunktionelle ”phrasal verb” ordbøger. I: *Nordiska studier i lexikografi* 10, 56–71.
- Arnaud, Pierre J. L. & Sandra J. Savignon 1997: Rare words, complex lexical units and the advanced learner. I: J. Coady & T. Huckin (eds.): *Second language vocabulary acquisition*. Cambridge: Cambridge University Press, 157–173.
- Boers, Frank, June Eyckmans och H el ene Stengers 2006: Motivating multiword units. Rationale, mnemonic benefits and cognitive style variables. I: *EUROSLA* 6. Amsterdam: John Benjamins, 169–190.
- Borin, Lars & Markus Forsberg 2011: Swesaurus – ett svenskt ordn at med fria tyglar. I: *LexicoNordica* 18 (i denna volym).

- Burkhanov, Igor 2005: Requirements for a Learner-Oriented Onomasiological Dictionary of the General Vocabulary. I: *Lexicographica* 21, 122–130.
- Cowie, Anthony P. [1994] 2008: Phraseology. I: T. Fontenelle (ed): *Practical lexicography*. Oxford: Oxford university press, 163–167.
- Ekberg, Lena 2004: Grammatik och lexikon i svenska som andraspråk på nästan infödd nivå. I: K. Hyltenstam & I. Lindberg (red.): *Svenska som andraspråk – i forskning, undervisning och samhälle*. Lund: Studentlitteratur, 259–276.
- Farø, Ken 2004: Hvornår går man over åen efter vand? Idiomaticke ækvivalensproblemer i leksikografi og leksikologi. Med dansk og tysk som eksempel. I: *LexicoNordica* 11, 85–108.
- Farø, Ken & Henrik Lorentzen 2009: De oversete og mishandlede ordforbindelser – hvilke, hvor og hvorfor? I: *LexicoNordica* 16, 75–102.
- Goldberg, Adele E. 2006: *Constructions at work. The Nature of Generalization in Language*. Oxford: Oxford university press.
- Groom, Nicholas 2009: Effects of Second Language Immersion on Second Language Collocational development. I: A. Barfield & H. Gyllstad (eds.): *Researching Collocations in Another Language. Multiple Interpretations*. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 21–33.
- Gyllstad, Henrik 2007: *Testing English Collocations, Developing Receptive Tests for Use with Advanced Swedish Learners*. Lund: Lund university.
- Hannesdóttir, Anna Helga & Jón Hilmar Jónsson 2001: Að hafa í sig og á. Isländsk fraseologi i ett isländskt-svenskt perspektiv. I: *LexicoNordica* 8, 67–91.
- Hannesdóttir, Anna Helga, Jón Hilmar Jónsson & Sofia Tingsell 2010: Mot en begreppsbasead isländsk och svensk fraseologisk ordbok. Reflektioner kring pragmatiska idiom. I: *Nordiska studier i lexicografi* 10, 140–149.

- Hasselgren, Angela 1994: Lexical teddy bears and advanced learners: a study into the ways Norwegian students cope with English vocabulary. *International Journal of Applied Linguistics* 4, 237–258.
- Henriksen, Birgit 2010: Studying collocational competence and development – a special challenge for SLA researchers? Paper presented at the Approaches to the Lexicon conference, Copenhagen, 8th–10th of December 2010.
- Jónsdóttir, Halldóra & Þórdís Úlfarsdóttir 2008: ISLEX: Islandskskandinavisk webordbog. I: *Nordiske studier i leksikografi* 9, 197–208.
- Keller, Eric 1979: Gambits: Conversational Strategy Signals. I: *Journal of Pragmatics* 3, 219–238.
- Lindén, Krister & Lauri Carlson 2010: FinnWordNet – WordNet på finska via översättning. I: *LexicoNordica* 17, 119–140.
- Lubensky, Sophia & Marjorie McShane 2007: Bilingual Phraseological Dictionaries. I: H. Burger et al. (eds): *Phraseologie/Phraseology. An International Handbook of Contemporary Research*. Berlin/New York: de Gruyter, 919–928.
- Pawley, Andrew & Frances Syder 1983: Two puzzles for linguistic theory: nativelike selection and nativelike fluency. I: J. Richards & R. Schmidt (eds.): *Language and Communication*. London: Longman, 191–226.
- Sköldberg, Emma 2009: *Talesätt och talemaader: om ordförbindelser hos Dalin och Molbeck*. I: *LexicoNordica* 16, 219–239.
- Svensén, Bo 2004: *Handbok i lexicografi. Ordböcker och ordboksarbete i teori och praktik*. 2 upplagan. Stockholm: Norstedts Akademiska förlag.
- Tarp, Sven 1995: Wörterbuchfunktionen: Utopische und realistische Vorschläge für die bilinguale Lexikographie. I: *Germanistische Linguistik* 127–128, 17–61.

TEMATISKE BIDRAG

Vossen, Piek & Christiane Fellbaum 2009: Universals and idiosyncrasies in multilingual WordNets. I: H. Boas (ed.): *Multilingual FrameNets in Computational Lexicography. Methods and Applications*. Berlin/New York: de Gruyter, 319–345.

Internethenvisningar

ISLEX = www.islex.se (april 2011)

LEXIN = <http://lexin2.nada.kth.se/lexin/> (april 2011)

SALDO = spraakbanken.gu.se/saldo/ (juni 2011)

Språkbanken = Spraakbanken.gu.se (juni 2011)

Anna Helga Hannesdóttir
docent, universitetslektor
Institutionen för svenska språket
Göteborgs universitet
Box 200
SE-405 30 Göteborg
Anna.Hannesdottir@svenska.gu.se

Sofia Tingsell
fil. dr, universitetslektor
Institutionen för svenska språket
Göteborgs universitet
Box 200
SE-405 30 Göteborg
Sofia.Tingsell@svenska.gu.se